Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	datum
Portefeuille(s)	Grond en Ontwikkeling, Gemeentelijk Vastgoed
Portefeuillehouder(s):	Reinier van Dantzig, Rutger Groot Wassink
Behandeld door	Grond en Ontwikkeling: 5.1, 2, e Gemeentelijk Vastgoed, bestuurszaken.gv@amsterdam.nl
Onderwerp	Vervolg aanpak diffuus lood in volkstuinen

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeert het college u over het volgende.

Zoals aangekondigd in het jaarprogramma van aanpak diffuus lood (bijlage 1 bij de raadsinformatiebrief van 23 maart 2023 over de voortgang aanpak diffuus lood in de bodem, voor kennisgeving aangenomen in de commissie RO van 12 april 2023), is gestart met een onderzoek naar bodemverontreiniging van volkstuinen in Amsterdam. Afgelopen najaar is een steekproef uitgevoerd op 13 tuinparken om een beeld te krijgen van diffuus lood in de bodem van volkstuinen.

Achtergrond
In het verleden is door oude industrie veel lood in de bodem van stads- en dorpskernen, negentiende-eeuwse wijken en industriegebieden terecht gekomen. Lood is schadelijk voor de gezondheid, vooral voor jonge kinderen tot en met 6 jaar. Lood belemmert de ontwikkeling van het leervermogen (IQ) bij hoge blootstelling.

Amsterdam wil de blootstelling aan lood zoveel mogelijk beperken. De nadruk ligt op plaatsen met een gevoelige functie (veel bodemcontact en plaatsen waar jonge kinderen spelen). De aanpak van speelplaatsen is afgerond en de aanpak van tuinen bij woningen is in volle gang.

Ook bij volkstuinen kunnen er gezondheidsrisico’s bestaan bij verhoogde loodwaarden. Voor moestuinen gelden extra lage gezondheidskundige grenswaarden in verband met de consumptie van gewassen die ook lood kunnen opnemen.

Eerder uitgevoerd onderzoek
In de periode 2003-2010 is door de (voormalige) Dienst Milieu en Bouwtoezicht (DMB) dossieronderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bodem in volkstuinen.

Dit onderzoek leidde destijds tot de conclusie dat de kans op een gezondheidsrisico in volkstuinen gering was. Vanuit de rol van DMB als bevoegd gezag was er daarom geen aanleiding voor (fysiek) bodemonderzoek. Inmiddels zijn de inzichten hierover veranderd.

Steekproef bodemkwaliteit volkstuinen
In de in het afgelopen najaar uitgevoerde steekproef is bodemonderzoek gedaan in 28 tuinen, verspreid over 13 volkstuinparken die zijn aangesloten bij de Bond van volkstuinders. Bij deze steekproef zijn in verschillende tuinen verhoogde concentraties van stoffen in de bodem aangetroffen. In vijf individuele tuinen (verspreid over de parken Amstelglorie, Nut en Genoegen en Sloterdijkermeer) zijn sterk verhoogde waarden aangetroffen, elf tuinen zijn matig verontreinigd en twaalf tuinen zijn schoon. Daarbij moet worden aangemerkt dat het onderzoek geen representatieve steekproef was op basis waarvan betrouwbare conclusies getrokken kunnen worden. Wel geeft de steekproef aanleiding tot uitgebreider onderzoek op volkstuinparken om de aanwezigheid van verontreinigingen beter in kaart te brengen zodat de blootstelling aan (met name) lood vermindert.

Communicatie naar tuinders
Het onderzoek is in september 2023 uitgevoerd op basis van vrijwillige medewerking van de betrokken tuinders. De resultaten van het onderzoek zijn recentelijk gedeeld met de Bond van volkstuinders en er is overlegd met de bond. De resultaten van het onderzoek worden zo spoedig mogelijk in samenspraak met de bond gedeeld met de tuinders.

Vervolgonderzoek
De eerste vervolgstap is het aanbieden van gratis en vrijwillig onderzoek aan tuinders, net zoals dat bij stadstuinen wordt aangeboden als onderdeel van het programma lood. Dat onderzoek is ook een goed middel om informatie over de risico’s van lood over te brengen. Ouders kunnen vervolgens maatregelen nemen om blootstelling van hun kinderen aan lood te verminderen. Het onderzoek zal voor moestuinen niet alleen op lood gericht zijn, maar op een volledig ARVO[1] pakket om meer mogelijke risico’s bij consumptie van gewassen uit eigen tuin in kaart te brengen. Verder worden de volkstuinparken alleen op lood onderzocht.

Voor het aanbieden van onderzoek worden alle volkstuinparken in de (licht tot sterk) verontreinigde bodemkwaliteitszones meegenomen. De volkstuinparken die in aanmerking komen zullen één voor één onderzocht worden, dit zal in 2024 starten. Het gaat echter om veel volkstuinen, daarom is een prioritering aangebracht. De volgorde is bepaald op basis van bodemgebruik (moestuin of

[1] Amsterdamse Richtlijn Voor Bodemonderzoek, 2024

siertuin), vooronderzoek naar bodemkwaliteit, de gebruiksgeschiedenis en de resultaten van de steekproef. De volgorde is opgenomen in de volgende tabel.

Nr.	Naam	Tuinen aantal	Oppervlakte complex (hectaren)	Oppervlakte (m2) tuinen
1	Amstelglorie	439	21,8	131700
2	Nut en genoegen	375	17,9	112500
3	Sloterdijkermeer	274	12,0	82200
4	Ons Buiten	446	19,8	111500
5	Amstelhof (Nuts)	35	0,9	10361,7
6	Driemond (Nuts)	65	1,6	19532,4
7	Zonnehoek	70	3,3	21000
8	Klein Dantzig	120	3,6	36000
9	De Groenlijn	21	0,4	6300
10	Buitenzorg	99	2,7	29700
11	Nieuwe Diep	44	1,1	13220,1
12	VTV Kweeklust	73	2,8	21900
13	Hof van Eden	42	2,9	12600
14	De Vijf Slagen	154	3,4	46200
15	Reigersbos	27	0,7	8098,8
16	De Vrijbuiters	49	1,2	14768,4
17	De Federatie	210	8,1	63000
18	Kweeklust	105	7,6	26250
Totaal		2648	111,6	766831,4

Van het bodemonderzoek wordt per volkstuin een rapport opgesteld voor de tuinder. Hierin zijn gebruiksadviezen op basis van de grondkwaliteit opgenomen. Het opvolgen van gebruiksadviezen kan blootstelling aan verontreiniging in de bodem voorkomen. Een voorbeeld van een gebruiksadvies is handen wassen na het werken in de grond. Deze gebruiksadviezen zijn alleen afdoende voor volkstuinen zonder moestuinfunctie. Bij moestuinen zijn gebruiksadviezen niet voldoende, omdat stoffen door gewassen kunnen worden opgenomen.

Maatregelen

De gemeente Amsterdam wil blootstelling aan lood vanuit de bodem voor jonge kinderen zoveel mogelijk te verminderen. Het is daarom belangrijk om de bodemkwaliteit en daarmee de omvang van de opgave beter in beeld te krijgen. Welke maatregelen vervolgens ingezet worden om blootstelling te verminderen is nu nog niet duidelijk. Daarvoor zal eerst meer inzicht moeten komen in de omvang van de opgave. In samenspraak met de Bond van Volkstuinders en de zelfstandige volkstuinparken wordt vervolgens bepaald welke maatregelen het meest passend zijn.

Het college hoopt u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Rutger Groot Wassink
Wethouder Gemeentelijk Vastgoed

Reinier van Dantzig
Wethouder Woningbouw en Stedelijke Ontwikkeling